Att förebygga mobbning och ingripa vid mobbningsfall
16.4.2002

Skolan är en gemenskap, där alla medlemmar påverkar varandras välbefinnande och där man också lär sig social samlevnad. Därför är mobbning inte enbart störande, utan den hotar skolans grundläggande sociala uppgift.

Mobbning har vanligen pågått länge och sker ofta utom synhåll för vuxna. Det kan röra sig om många månader, till och med om år innan problemen uppdagas. Av lärarna krävs en särskild förmåga och vilja att se de problem som är förknippade med mobbning. Barnen själva lever under en så väldigt hård press att de inte vågar eller kan berätta om problemen. Till lärarens yrkesetiska skyldighet hör att ta ansvar för både den mobbade och för mobbaren.

I mobbningsfall måste man ingripa i ett så tidigt skede som möjligt, så att problemen inte hinner tillspetsas. Det är en central etisk skyldighet i lärarens arbete att i ett tidigt skede ingripa även i dold mobbning.

De vuxnas samarbete i nyckelställning

När mobbning uppdagats är det viktigaste att hemmet och de vuxna i skolan samarbetar. Om de vuxna inte förmår föra en konstruktiv dialog lider alla de involverade barnen. Ofta förvärras situationen om de vuxna skyller på varandra, förvränger saken och letar efter den skyldige.

Varje mobbningsfall är ett symptom på att gemenskapen och den enskilda människan mår dåligt. Situationen kan avhjälpas enbart om alla parter är villiga att ta itu med saken. Varje vuxen är skyldig att ingripa mot mobbning. Etiska rådet vädjar till alla vuxna att de med gemensamma krafter förhindrar att skolgången blir en psykisk börda för någon. Inte en endaste elev skall behöva lida på grund av mobbning eller de vuxnas meningsskiljaktigheter om mobbningen. Speciellt på en liten ort kan det vara övermäktigt för ett barn att bli stämplad.

När ett mobbningsfall utreds, bör man i skolan anteckna de åtgärder som har vidtagits. På så sätt kan misstroende undvikas. Fakta kan kontrolleras senare om fallet måste tas upp på nytt efter en lång tid.

Undervisningssektorns etiska råd tar inte ställning till straffrättsliga ärenden. Etiska rådet har inte heller möjlighet att göra någon utredning vid mobbning. Sådana ärenden behandlas av myndigheterna. Etiska rådet betonar följande yttrande i lärarens etiska principer:
”Läraren beaktar speciellt de elever som behöver omsorg och beskydd, och godkänner aldrig någon som helst form av utnyttjande.”